

”GUDS ORD BÄR ICKE BOJOR” 2 Tim. 2:9

NORDISK ÖSTMISSION

NR 3

SEPTEMBER 2025

ÅRG 62

Transporten redo att gå från Solberga till Ukraina. Foto: Martin Wihlborg

Betraktelse:

Jona

Jona 3:10–4:3

När Gud såg vad de gjorde, att de vände om från sin onda väg, ångrade han det onda som han hade hotat att göra mot dem och gjorde det inte. Men Jona tog mycket illa vid sig och blev arg. Han bad till Herren och sade: "O Herre, var det inte det jag sade när jag var kvar i mitt land! Därför ville jag förekomma det och fly till Tarshish. Jag visste ju att du är en nådig och barmhärtig Gud, sen till vrede och stor i nåd och beredd att ångra det onda. Ta nu mitt liv, Herre, för jag vill hellre dö än leva."

En motvillig missionär som hette Jona skulle åka till en stad för att motverka förruttnelsen där. Han skulle dit och berätta för dem om att Gud inte uppskattade det onda som de gjorde. Guds tålmod var slut och snart skulle straffet komma. Men Jona ville inte gå dit. Jona tyckte inte om människorna i Nineve och ville inte varna dem för vad Gud hade sagt att han skulle göra med staden. Nineve var då jordens största stad. Den låg vid floden Tigris i nuvarande Irak och var huvudstad i Assyriska riket. Jona skulle åka dit som missionär, till ett hednafolk som inte bad till Israels

Gud. Jona kom från Israel och deras då farligaste fiende var Assyriska riket. Jona ville inte. Nineve var en stor stad som var fylld av ondska. Gud ville att han skulle resa dit med ett hårt budskap om att Gud inte var nöjd med det han såg. Jona ville gärna att det skulle regna eld och svavel från himlen för att förgöra fiendestaden. Jona ville att Gud skulle förstöra staden. Det hade varit stor glädje för honom om Gud straffade sitt lands fiender. Jona visste att han tillbad en Gud som är stor i nåd och har en förmåga att förlåta det onda. Han var rädd att Gud skulle förlåta dem och på så sätt rädda Nineve.

Därför flydde Jona åt andra hållet och hoppade på ett skepp i hamnstaden Jafo och försökte komma så långt bort som han kunde. Troligtvis hoppade han på ett stort handels-skepp som skulle transportera varor.

Han betalade för resan och flydde mot Tarsis som ligger i Spanien. Men det står att Gud sände en stark storm så att skeppet vara nära att krossas av vågorna. Sjömännen på skeppet var förskräckta och de ropade till alla möjliga gudar som de kunde komma på. De var övertygade om att de skulle drunkna i havet. Det var väldigt höga vågor som båten inte var byggd för. Allt som var löst, handelsvarorna, kastade de i havet. Alla varor som de transporterade hivade de i sjön. De var ingenting värt om de ändå skulle dö. Vinden ven och saltvattnet från havet stänkte in i båten. Sjömännen blev blöta av både svett och havsvatten.

Men Jona han hade den gåvan som en del av oss har. Han kunde sova djupt trots att det stormade runt omkring. Han låg och sov. Skepparen väckte honom och sa: Hur kan du sova? Vakna och ropa till din Gud, kanske kan din Gud rädda oss? Jona hade en ansträngd relation till sin Gud och han var inte sugen på att be honom om hjälp. Det är bekymmersamt när de som tror på Gud behöver tillrättavisas av världens barn, till att göra det rätta. Skepparen ber Jona att vakna upp ur sin sömn för att be Gud om räddning.

Efter att skepparen hade väckt Jona, kom sjömännen på en idé som är ganska vanlig när vi människor har problem. De ville hitta en syndabock. Vems var felet? Vem hade gjort fel så att vi hamnade i denna svåra

situation? Nu kastade de lott och lotten föll på, ja du vet vem? Jona. Att lotten föll på Jona betyder att han blev utpekad av Gud själv. Sedan tvingas Jona att erkänna sin synd.

Jona fick förklara: Jag kommer från Israel och ber till himmelens Gud som har gjort havet och det torra. Detta lugnade inte sjömännen utan de blev ännu mer förskräckta. Vad är det du har gjort? Jona berättade för dem att han flydde från Gud. Och vad ska vi göra med dig för att havet ska lugna ner sig? Kasta mig i havet, så kommer havet bli lugnt. För jag vet att det är på grund av mig som denna starka storm har kommit. Sjömännen ville inte kasta honom i havet utan de gjorde ett nytt försök att komma in till land. Men de lyckades inte på grund av den häftiga stormen. Vi människor kan inte av egen kraft rädda oss undan Guds vrede över människans olydnad. Då ropade de: Låt oss inte dö för Jonas skull. Låt inte oskyldigt blod komma över oss. Sedan tog de Jona och kastade honom i havet. Då blev havet blankt som en spegel. Sjömännen rädsla för stormen hade övergått till en fruktan för Jonas Gud. En enda människa offrades för att de andra skulle överleva.

Gud sände en stor fisk som slukade Jona. I tre dagar och tre nätter var Jona i denna stora fisk. Ett ont och trolöst släkte söker ett tecken, men det ska inte få något annat tecken än profeten Jonas tecken. För

liksom Jona var i den stora fiskens buk i tre dagar och tre nätter, så ska Människosonen vara i jordens inre i tre dagar och tre nätter. (Matt 12:39-40)

Den o lydige Jona ångrade, att han inte hade lytt Guds uppmaning att åka till Nineve. Där i fisken stora mage bad han till Gud. På Guds befallning spydde fisken upp Jona på stranden. Liggandes på stranden i sanden och med en doft av fisk och spya, kom Jona till insikt. Det är bäst att lyda Gud. Orakad, hungrig och med kläder som luktade fisk reser sig Jona upp från sitt livs djupaste svacka. Han hade bokstavligt talat varit helt under ytan.

Jona 3:1-2

Herrens ord kom för andra gången till Jona. Han sade: "Bryt upp och bege dig till Nineve, den stora staden, och predika för den det budskap jag ger dig." Då bröt Jona upp och begav sig till Nineve.

Det står "för andra gången". Jona erbjuds en nystart efter sin olydnad. Vi har en förlåtande Gud.

Efter det gick Jona till fiendernas huvudstad och berättade för dem att om 40 dagar kommer Gud att förstöra staden. Jona predikar Guds ord för folket. Ett budskap om undergång. Det är viktigt att Guds ord predikas så att det hugger tag i våra hjärtan och leder till omvändelse. Folket i Nineve trodde på det som Jona sa och de åt ingen mat och klädde sig i sorgkläder.

Både vuxna och barn. När kungen i staden hörde vad Jona hade sagt, så gjorde han också det. Kungen befallde att alla skulle ropa till Gud med all sin kraft. Och alla måste omvända sig från det onda och det som inte är rätt. Kanske kommer Gud då att ångra det han har tänkt att göra med staden.

Gud blev nöjd med deras ånger, så att han förlät dem.

Sedan hände något märkligt. Då blev Jona väldigt arg och ledsen. Vilken annan evangelist hade inte jublat om deras predikan hade lett till att en hel stads omvändelse sig? Vilken spektakulär artikel hade inte det blivit i missionstidningen Nordisk Östmission? Världens största stad ville göra Guds vilja.

Jona blev inte lite arg. Jona, han blev jättearg. "Ta nu mitt liv, Herre, för jag vill hellre dö än leva." (Jona 4:3) Jona ville att Gud skulle förgöra staden och ödelägga den. Han pratade med Gud och sa: "Gud, jag visste att du är snäll och förlåter människor. Det var därför jag försökte fly till en annan stad. Nu vill jag inte leva längre."

Gud vill att alla människor ska bli frälsta och komma till kunskap om sanningen. (1 Tim 2:4).

Svara dem: Så sant jag lever, säger Herren HERREN, jag gläder mig inte åt den ogudaktiges död. I stället vill jag att den ogudaktige vänder om från sin väg och får leva. (Hes 33:11)

Daniel Giselsson

Ordförandens spalt

Mission för människor från Iran

Som ni kanske minns besökte Tony oss vid vårt årsmöte 2024. (Du kan läsa mer om det i vår tidning nr 2 2024). Tony skickar regelbundet ut mail där han berättar om sitt arbete inom TWR. I våras fick jag en artikel där han berättade om en av de många missionsresor han och andra som arbetar i TWR har gjort till länder i Mellanöstern, där han möter perser som får en grundlig kunskap i kristendom. Det är ofta personer som åkt buss flera dagar för att komma ut från Iran och få höra om Jesus. Många gånger har de perser han träffar blivit övertygade kristna och låtit döpa sig i Jesu namn.

I våras hade han en samling utanför Iran. Man upptäckte då att en av de personer som deltog i kursen inte alls var där för att lära sig vad kristendom är. Istället var han utsänd av den iranska regeringen för att spionera på vilka perser som hade kommit dit och för att kunna ange dem för den iranska regeringen. Lärarna på kursen hade berättat om att vi alla människor är syndare men att det finns förlåtelse att få för det Jesus har gjort för oss. De uppmanade också de närvarande att söka förlåtelse för sina synder.

På kursens fjärde dag kom agenten från den iranska regeringen till Tony och ville tala med honom. Han bekände för Tony: ”Regeringen bad mig filma och samla in information men det jag har fått lära mig under dessa dagar har fått mig att inse att det jag har gjort är fel och helt emot Guds vilja”. Han bekände sina synder och bad om förlåtelse. Han förstörde också alla de filmer han tagit. Samtidigt förstod han att detta kunde leda till att han blev straffad av de styrande i Iran, och att han kunde förlora sitt arbete. Tony och mannen bad tillsammans och han fick sina synder förlättna.

Hur det sedan gick för honom vet jag inte, men låt oss alla be för honom och alla förföljda i den kristna kyrkan i Iran och för alla andra kristna som måste följa Jesus i hemlighet!

Tack från Lettland för stöd till medverkan i Corpus Christi

Nordisk Östmission har ju under många år stött ungdomar som deltagit i Corpus Christi-konferensen. I år ägde konferensen rum i Prag i Tjeckien och jag har precis hunnit få en bild från den lettiska grupp som tack vare vårt bidrag har kunnat vara

Den lettiska gruppen vid Corpus Christi. Foto från Roberts Otomers

med på konferensen. Pastor Roberts Otomers som även detta år varit ledare har tackat och skickat bilden.

Hjälpsändning till Ukraina

I början på juni var förrådet i Solberga återigen fullt. Även denna gång gick lasten till Ukraina, närmare bestämt till DELKU:s församling i Odessa-regionen. Alexander Gross har skickat ett tack och även

sagt att han tyvärr inte själv kunde medverka vid avlastningen. Därför finns det inga bilder från när lastbilen lastades av i Ukraina.

Några bilder har vi dock fått. Vi skickade nämligen en speciell låda med barnkläder som vi gav föraren. Ni ser på bifogade bilder (sid. 13) hur några barn i Ukraina visar upp lådan och några av de kläderna som låg i den.

Hjärtligt tack till er alla som på ett eller annat sätt har hjälpt till med att fylla vårt lager, till er som hjälper till att ta emot saker och packa i vårt lager och till er som var med och lastade lastbilen.

Jag vill även framföra ett stort tack till föreningen Hos Marta och Maria i Stenungsund som denna gång har betalat en mycket stor del av fraktkostnaden.

Martin Wihlborg

Turkiets kristna nära utplåning

Trots att Turkiet har en rik kristen historia – med platser som Efesos och Antiokia där de första kyrkorna grundades – är kristna i dag en liten och ofta utsatt minoritet. Endast omkring en promille av befolkningen är kristna.

Under det Osmanska rikets tid skedde flera massakrer på kristna grupper, särskilt armenier, syrianer och greker. Folkmordet 1915 resulterade i över 1,5 miljoner döda.

Kristna har sedan dess marginaliserats, och många har tvingats emigrera. Särskilt syrianer i sydöstra Turkiet, har utsatts för hot, diskriminering och godtyckliga arresteringar. Många flyktingar därifrån har kommit till Sverige.

Protestantiska kristna nekas ofta rätten att registrera sina kyrkor, utbilda pastorer eller ens samlas för gudstjänst. Utländska kristna har deporterats eller nekats visum, vilket isolerar de protestantiska samfundet.

Det moderna Turkiet med sin nationalistiska ideologi från republikens grundare Kemal Atatürk ("turkarnas fader") ägnar sig åt historierevisionism i stor skala. Efter folkmordet på armenier, syrianer och andra och efter utdrivandet av de flesta grekerna samt undertryckande av kurderna anses alla medborgare vara turkar. Situationen för minoriteter som de kristna har inte blivit lättare under president

Erdoğan, som vridit utvecklingen i islamistisk riktning.

Turkiet under Erdoğan

Sedan Erdoğan 2003 blev premiärminister och president 2014 har Turkiet genomgått en gradvis islamisering. Moskéer har byggts i rekordfart, och religiösa uttryck har fått större plats i det offentliga. Förbud mot alkohol och köns-segregerade skolor har föreslagits av islamistiska grupper som fått inflytande genom Erdoğan's allianser. Religiösa direktoratet Diyanet har fått ökad makt och sprider konservativa tolkningar av islam. Symboliska handlingar som att 2020 omvandla kyrkan Hagia Sofia från museum till moské har väckt internationell kritik.

Erdoğan's politik har skapat en miljö där icke-muslimska minoriteter, särskilt kristna, känner sig alltmer trängda. Samtidigt har Turkiets sekulära arv – en gång grundlagt av Atatürk – försvagats till förmån för en mer religiöst präglad nationalism.

Orhan Pamuk, 2006 års nobelpristagare i litteratur, född 1952, är tillräckligt gammal för att ha upplevt en tid när man ännu kunde påstå att Istanbul var en brygga mellan öst och väst. Under 2600 år var detta en grekisk stad, grundad c:a 660 f.Kr. som Byzantion och blev 330 e.Kr. huvudstad i det romerska riket under

namnet Konstantinopel, även om den under de senaste 500 åren också haft ett markant inslag av islam.

Enligt Nordisk Familjeboks "uggleupplaga" uppgick befolkningen i Konstantinopel (namnet byttes först 1926 till sin turkiska uttalsform Istanbul) år 1910 till 1 106 000 personer: "I detta antal äro nästan alla öst- och västerländska folk och religioner representerade. Muhammedanerna utgöra 43 proc., de flesta turkar, greker och armenier utgöra vardera 18 proc., judar 5 proc. och utlänningar 16 proc., hvaraf en tredjedel greker från konungariket" d v s nuvarande Grekland utom norra delen. Om grekerna sades att de är "bankirer, köpmän, läkare, arkitekter, sjömän och handverkare". Vidare fanns "144 kristna kyrkor, hvaraf 61 grekiska, 38 armenisk-gregorianska, 14 armenisk-katolska, 26 romersk-katolska och 5 protestantiska, samt 41 synagogor".

Så sent som 1950 skriver Svensk Uppslagsbok att "staden med kanske större skäl än New York kan kallas en nationernas smältdegel. Ej mindre än 31 språk finns representerade i Istanbul. Därav är turkiska modersmål för 76,6 % av befolkningen, grekiska för 10,1 %, armeniska för 5 % och hebreiska för 3,5 %. Dessutom talas franska, tyska, italienska, spanska, ryska, engelska och arabiska."

Men, skriver Pamuk, "fler greker har lämnat Istanbul under de senaste

femtio åren än under de femhundra åren efter 1453", d.v.s. året för turkarnas erövring av Konstantinopel. "Det kosmopolitiska Istanbul jag kände från min barndom hade försvunnit redan innan jag blev vuxen." Grekernas uttåg tog fart efter 1953 då turkarna firade 500-årsminnet av "Segern". Detta jubileum kulminerade i 1955 års upplopp då hulingång vandalerade grekiska speceributiker och mjölkaffärer samt bröt sig in i husen och våldtog grekiska och armeniska kvinnor.

I dag är Istanbul en etniskt rensad jättestad, Europas största, med 16 miljoner invånare, de flesta inflyttade turkar från den fattiga landsbygden.

Pamuk på spaning

Pamuk har "på spaning efter sin hemstads melankoliska själ funnit nya sinnebilder för kulturernas strid och sammanflätning" hette det 2006 i Svenska akademins pris-motivering. Särskilt gäller detta i boken Istanbul – minnen av en stad (2003, på svenska 2006).

Pamuk vågar tala sanning om sin hemstads förflutna. Att detta inte är helt riskfritt visar åtalet som väcktes mot honom den 16 december 2005 sedan han i en intervju med den schweiziska tidningen Der Tagesanzeiger sagt att "trettio tusen kurder och en miljon armenier har dödats här och nästan ingen annan än jag vågar tala om det". Han anklagades för att ha förolämpat republiken och "offentligt ha

skändat den turkiska nationalkarak-
tären”, men efter ett uttalande av
justitiedepartementet den 22 janu-
ari 2006 beslöt domstolen att målet
inte skulle drivas vidare.

Det är inte ofarligt att, som i
hans Istanbulbok, tala om ”den
snabba brutala turkiferingen efter
de statliga sanktionerna mot mino-
riteter” som medförde att många av
de talade språken trängdes ut. Han
skriver att han som barn, d.v.s. så
sent som på 1960-talet, blev vittne
”till denna kulturella rensning, för
så fort någon talade grekiska eller
armeniska för högt på gatan var det
någon som ropade ’Medborgare,
tala turkiska!’ Överallt syntes skyl-
tar med samma text.”

Pamuk skriver att han som liten
inte var särskilt intresserad av det
bysantinska riket. Hans familj till-
hörde den sekulariserade medel-
klass som blev samhällsbärande
skikt efter Atatürks revolution.
”Bysantinerna hade försvunnit i
tomma luften, eller så hade i varje
fall jag fått lära mig. Ingen hade
berättat för mig att det var deras
barnbarns barnbarns barnbarn som
nu drev skoaffärerna, bagerierna
och sybehörsaffärerna i Beyoğlu.”

Ursprungsbefolkningen har hela
tiden drivits tillbaka med påföljd
att Istanbul förlorat sin själ. Deras
hus har fått förfalla eller brinna ner.
Genom att fullfölja Atatürks europe-
iseringssträvanden har staden para-
doxalt nog mer och mer avlägsnat
sig från Europa. ”Det handlar om

känslor av skuld, förlust och avund
när de sista spåren av en stor kultur
och en stor civilisation plötsligt för-
svinner – ett arv vi var oförberedda
eller ovärdiga inför, i vår rasande
strävan att förvandla Istanbul till en
blek, fattig andra klassens imitation
av en västerländsk stad.” Hela staden
är sliten, präglad av nederlag. Pamuk
sammanfattar stämningen i ordet
hüzün, det turkiska ordet för melan-
koli, något som har att göra med en
känsla av djup själslig förlust.

Som en seismograf fångar
Pamuk in hemstadens stämningar.
Han iakttar det mesta, väjer inte
för något men förlorar heller ald-
rig sin humor. Något som saknas i
hans analys är dock förståelsen för
hur religionen präglar människor.
Genom sin sekulära medelklassupp-
fostran har han lärt känna islam som
något som tjänstefolket i hans hem
ägnade sig åt. Hans familj ansåg sig
upplust och gick aldrig till moskén.
Istanbuls urgamla kristna tradition
är naturligtvis ännu mer främmande
för honom, men han anar en rik his-
toria i de nästan utplånade spåren av
en kristen kultur.

Armeniska kyrkor i snö

Så är det också i hans roman ”Snö”
(2002, på svenska 2005). Den turkiska
originaltiteln är Kar. Författaren har
sagt att den är hans ”första och sista
politiska roman”. Handlingen till-
drar sig 1992 i staden Kars i nordöst-
ligaste Turkiet vid foten av berget
Ararat, nära den stängda gränsen

till Armenien, i det område som förr kallades Västarmenien. Det snöar i nästan hela romanen så att staden blir isolerad från omvärlden. Den blir därmed en metafor för det isolerade Turkiet. Människorna, inklusive huvudpersonen Ka, som annars lever som landsflyktig i Tyskland, är utlämnade åt varandra, vare sig de är kemalister, kommunister, islamister, kurder eller bara vanliga arbetslösa som försöker få dagen att gå på de många tehusen. Man både beundrar och föraktar det gudlösa Europa.

Under sina många promenader passerar huvudpersonen Ka ofta förbi tomma armeniska hus och kyrkor. Hela staden är full av sådana. Det är Pamuks sätt att visa på det som inte får sägas rent ut, nämligen att Kars genom århundraden har varit en armenisk stad, ända fram till första världskriget. Från 1878 till första världskriget lydde området under Ryssland, varför där också finns en hel del förfallna ryska byggnader, somliga till och med i baltisk stil. När ryssarna drog sig tillbaka kom turkarna och mördade den armeniska befolkningen. Detta är inte klart utsagt i boken men de stumma kyrkorna talar sitt tydliga språk.

I dag utgör de kristna i Turkiet bara någon promille av en befolkning på 82 miljoner, detta i ett land som berömmar sig av att ha en sekulär konstitution. I ett muslimskt grannland som Syrien var före de senaste årens krig inte mindre än 10 procent kristna. I Irak fram till Saddams

fall utgjorde de kristna 3 procent av befolkningen. I mullornas Iran räknas nästan 1 procent som kristna (där finns dessutom ett snabbt växande antal underjordiskt kristna) och det strängt islamistiska Pakistan har mer än 2 procent kristna.

För hundra år sedan såg det helt annorlunda ut. Den del av det osmanska riket som i dag utgör Turkiet hade då ungefär 22 procent kristna. Andelen kristna har alltså reducerats till en obetydlighet på bara ett sekel.

Främst beror detta på folkmordet 1915–1923. Det gamla osmanska imperiet var mångkulturellt. Under muslimsk överhöghet skötte de kristna många viktiga samhällsfunktioner. När imperiet började falla samman tog de ultranationalistiska och sekulära s.k. ungturkarna över makten. De såg de kristna som ett hinder för den turkiska identiteten.

Under första världskriget kom de kristna att betraktas som femtekolonnare. Fram till 1923 dödade den turkiska armén, med hjälp av kurdiska frivilliga, omkring 2 miljoner armenier. Dessa tillhörde den armeniska kyrkan, världens äldsta folkkyrka, grundad redan år 301. Dessutom tog man livet av 350 000 greker, tillhörande den grekisk-ortodoxa kyrkan. I sydöstra Turkiet gick förföljelsen ut över de syrianska kristna. Här är dokumentationen sämre men antalet dödade anses vara mellan 100 000 och

200 000. Överlevande från denna kristna folkspillra kom under slutet av 1900-talet att fly undan ytterligare förföljelser till bl.a. Sverige. Men än i dag förnekar den turkiska staten att något massmord över huvud taget ägt rum.

Oviss framtid

De kristna i Turkiet är hårt presade. Konstantinopel var en gång ett centrum för kristenheten. Till och med svenska vikingar blev där kristna då de värvade sig i den östromerske kejsarens livvakt. På läktaren i f.d. Hagia Sofiakyrkan har t.o.m. en viking som tidsfördriv ristat in namnet Halfdan i runskrift.

Fortfarande är staden säte för patriarken, högst i rang inom de grekisk-ortodoxa kyrkorna. Men kanske är Bartolomaios, född 1940, den siste patriarken i Konstantinopel. De turkiska myndigheterna godkänner som ny patriark enbart den som är född i Turkiet som turkisk medborgare. Patriarken måste visa sig vara en god turk. Det första man i dag lägger märke till när man kommer till patriarkatets område i stadsdelen Fanar (nuv. Fener) är en jättelik röd turkisk flagga med halvmåne som vajar över porten.

Ironiskt nog är dock halvmånen en gammal symbol för staden Konstantinopel, långt innan den blev associerad med islam. Den användes redan under den bysantinska eran. När turkarna erövrade Konstantinopel år 1453, övertog

de stadens symbol och gjorde den till en del av sin egen identitet. Halvmånen sattes på flaggor och moskéer, och blev så småningom en symbol som ofta förknippas med islam – även om den inte har något religiöst ursprung i islam.

De syrianska kristnas situation har vi fått kännedom om genom de tusentals flyktingar som kommit till Sverige. Nu har många kristna flyktingar från Syrien och Irak kommit till Turkiet där de lever i en marginaliserad tillvaro.

Nya attentat

Den 5 februari 2006 mördades den katolske prästen Andrea Santoro när han öppnade dörren till sin kyrka i Trabzon vid Svarta havet. Den 3 juli blev ytterligare en katolsk präst, Pierre Brunissen, svårt knivskuren i Samsun, en annan kuststad vid Svarta Havet.

Den 18 april 2007 mördades efter flera timmars tortyr tre protestantiska kristna i Malatya i sydöstra Turkiet. De var tyske medborgaren Tilmann Geske samt turkarna Necati Aydin och Ugur Yuksel. En av mördarna, Emre Gunaydin, hade upplevt att den kristna aktiviteten ökat i Malatya. Han ville skrämma de kristna så att de slutade med sin propaganda, men när de sa att ”ni kommer alla att tro på Jesus tappade jag besinningen och minns inte vad jag sedan gjorde”. Änkan Susanne Geske fick stor uppmärksamhet sedan hon i turkisk TV sagt att

hon ville förlåta gärningsmännen. Hennes attityd chockade många i den traditionellt hämndinriktade turkiska kulturen. En tidning skrev att det som hon sade i en mening betydde mer än vad tusen missionärer uträttat under tusen år.

Andrew Brunson, en amerikansk pastor från North Carolina, fängslades i Turkiet år 2016. Han anklagades för kopplingar till Gülenrörelsen och den kurdiska PKK-gerillan, vilket ledde till terrorismanklagelser och hot om ett långt fängelsestraff. Efter två år i turkiskt fängelse frigavs Brunson i oktober 2018, mycket tack vare påtryckningar från president Donald Trump.

Det har tyvärr förekommit attacker mot kristna i Turkiet även under senare tid, särskilt ett uppmärksammat attentat i Istanbul i januari 2024. Två beväpnade män stormade Santa Mariakyrkan under en katolsk mässa och sköt ihjäl en person. Terrororganisationen Islamiska staten (IS) tog på sig dådet och hävdade att det riktades mot kristna under deras ”polyteistiska ritualer”. Kristna ledare har uppmanat till lugn och fortsatt gudstjänstfirande, men antalet kyrkobesök har minskat efter attacken. Det finns en oro för att våldet kan eskalera, särskilt med islamistiskt hot mot religiösa minoriteter i regionen.

Politiska och juridiska faktorer

- Religionsfrihet på papperet: Turkiets konstitution garanterar

religionsfrihet, men i praktiken finns stora begränsningar.

- Begränsat kyrkoerkännande: Endast tre kristna samfund är officiellt erkända – Armenisk-ortodox, Grekisk-ortodox och judisk.
- Brist på rättigheter: Svårigheter att äga kyrklig egendom, utbilda präster och driva religiösa skolor.
- Byråkratiska hinder för att registrera kyrkor och utbilda präster.
- Social diskriminering, särskilt i det konservativa inlandet.
- Ökad nationalism, där kristna ofta ses som en västerländsk påverkan.
- Utvisningar av utländska kristna missionärer, över 60 sedan 2020.
- Konvertiter under press: Muslimer som konverterar till kristendom riskerar att bli utstötta av familj och samhälle.
- Attack mot kyrkor: Vandalism och våld mot kyrkobyggnader har ökat, inklusive dödliga attentat. Dock har faktiskt en ny kyrka blivit byggd under senare år: Mor Ephrem-kyrkan i Istanbul invigdes 2023. Det är den första nybyggda kyrkan sedan republikens grundande.

Kristna i dagens Turkiet:

<i>Samfund</i>	<i>Uppskattat antal troende</i>
Armenisk-ortodoxa	c:a 35 000
Syriansk-ortodoxa	c:a 18 000
Romersk-katolska	c:a 20 000
Grekisk-ortodoxa	c:a 5 000
Protestanter	c:a 7 000–8 000

Anders Brogren

Från lastningen i Solberga den 7 juni

*Följ plaggets väg.
Foto: Viktoria Imberg.*

Flickor i Ukraina tar emot kläder.

Gåvoredovisning

April 2025

Gåvor	31.360,00
Gåvor Ukraina	56.389,82
Kollekter	20.501,00
Summa	108.520,82

Kollekter april 2025

Örgryte pastorat 3810,
Lutherstiftelsen Göteborg 830,
Västra Marks församling
4670+2050, Torestorps pastorat
736.

Kollekter april 2025, till Ukraina

Gamla Hjälmseryd 2190,
Stora Lundby 3215, Öxabäck
(soppluncher) 3000.

Hyllningar april 2025

Lars-Inge Andersson, Tostared,
Anders Hjalmarsson, Varberg,
Greta Helga Lovisa (dop), Halmstad,
Kerstin Andersson, Göteborgs Vasa,
Erik Johansson, Surteby.

Begravningar april 2025

Stellan Oltéus, Kungsbacka,
Gerd Törnqvist Brycke, Torsby,
Älvsyssel, Gunborg Jensen,
Västervik, Anna-Greta Oscarsson,
Brastad, Ulf Juthage, Ytterby,
Bengt Svensson, Ödsmål,
Ingebjörg Påg, Strömstad,
Anna-Lisa Skoglund, Kungälv.

Sykrets april 2025, till Ukraina

Slätthög-Mistelås 10.000.
*Arv efter Ingegärd Andreasson,
Hisingen (del tillskiftad).*

Maj 2025

Gåvor	30.788,63
Gåvor Ukraina	16.710,00
Kollekter	19.758,00
Summa	67.246,63

Kollekter maj 2025, till Ukraina

Gamla Hjälmseryd 2960.

Kollekter maj 2025

Enskild 50, Paulusgemenskapen
Uppsala 3670, Morup 600, Rya,
Lund stift 3640, Västra Marks förs.
6648+1370, Naum 820.

Hyllningar maj 2025

Katrina Imberg, Horred,
Anders Hjalmarsson, Varberg,
Maj-Britt Almerstam, Nylöse,
Ulla Staxäng, Bäve.

Begravningar maj 2025

Chrestina Pähl, Linköping.

Juni 2025

Gåvor	70.026,63
Gåvor Ukraina	15.360,00
Kollekter	9.515,00
Summa	94.901,63

NORDISK ÖSTMISSION

Kollekter juni 2025, till Ukraina
Gamla Hjälmseryd 1860.

Kollekter juni 2025
Idala 550, Istorps pastorat 3100,
Kyrkhult 290, Örkened 815,
Immanuelförsamlingen, Tuve 2850,
enskid 50.

Hyllningar juni 2025
Bror Andersson, Tostared, Ingela
Ottosson, Surteby-Kattunga,
Elisabet Olsson, Resteröd,
Pekka Heikkinen, Seglora, 90-åring,
Brith o Allan Larsson, Solberga.

Begravningar juni 2025
Ulla Nilsson, Knäred,
Marianne Anderson, Solberga,
Allan Gunnarsson, Norum.

Sykrets m.m. juni 2025
Maria och Marta, Stenungsund
50.000.

Övriga uppgifter lämnas
av kassören:
anders.eliasson54@outlook.com

Något om pengar till NÖ

Vi har två bankgironummer, **484-5350** till SEB och **598-8209** till Sparbanken. Behöver du ett bankgiroinbetalningskort? Beställ det från kassören! Skickar du pengar genom Swish **1234902045** tänk på att vi bara får ert namn, telefonnummer och eventuellt meddelande.

Gåvor i euro kan skickas till vårt konto i Tyskland:
DE77 5901 0066 0006 0306 64.

Vill du ha en regelbunden överföring till NÖ? Då kan du med fördel använda sparbankskontot **7553 12 07735**. Ange ditt namn som meddelande.

Och jämväl Saulus hade gillat

Så står det i Bibeln efter att martyren Stefanus hade dödats. Saul gillade att Stefanus stenades. Vi har i detta nummer av vår tidning en längre artikel om kristenheten i Turkiet, ett område där sedermera aposteln Saul Paulus växte upp. Det får bli en påminnelse hur det är för många kristna i vår värld. Paulus, som hade förföljt de kristna blev senare en varm vän till Jesus och förde vidare det budskap som var gillat och stadfäst av den himmelske konungen. Det är ett budskap även till oss!

Betraktelsen i detta nummer är ovanligt lång för att vara med i NÖ-tidningen. Den handlar om Jona, som Herren sände österut. Du kan läsa de sedvanliga inslagen Ordförandens spalt och Gåvoredovisning. NÖ har i sommar tagit beslut om att förlänga lönebidragen till Tallinn och till Slovakiskt evangeliecenter, samt understödja en bibelhelg i Moldavien. Tack för att ni gillar att ge gåvor till NÖ, så att vi kan stödja kristen mission österut!

Anders Eliasson

Adressändringar och liknande ärenden meddelas kassören! Nordisk Östmission, Fagerliden 6, 451 93 Uddevalla

Nordisk Östmission har enligt sina stadgar målsättningen ”att verka för evangeliets spridande bland i första hand östeuropeiska men i mån av ekonomi och övriga resurser också bland asiatiska folk”. Nordisk Östmission deltar också i mån av möjlighet i ”materiell hjälpverksamhet bland ovanstående folk”.

Tidningen Nordisk Östmission utkommer med fyra nummer per år, i mars, juni, september och december. **Adressändringar och andra registerärenden meddelas kassören!**

Ordförande: Martin Wihlborg, Torsgatan 36, 431 68 Mölndal. Tel. 072-244 33 25,

e-post: pmartin.wihlborg@gmail.com

Kassör: Anders Eliasson, Fagerliden 6, 451 93 Uddevalla. Tel. 070-401 55 30.

Ansvarig utgivare: Margareta Eliasson, Ernst Torulfsgatan 17A, 416 43 Göteborg, Tel. 073-218 86 71, e-post marelissan@gmail.com

I redaktionen: Margareta Eliasson, Anders Eliasson.

Hemsida: www.nordiskostmission.se

Vid insättning av minst 50,- på **bankgiro 484-5350** (SEB) eller **598-8209** (Sparbanken) får Ni vårt missionsblad 4 ggr om året.

ISSN 0345-8571

